

CESTA DVOU
Afrika

Autor © Tom Jurka 2023
Ilustrace © Martin Pohoda
ISBN 978-80-11-03920-2

www.tomjurka.com

CESTA DVOU

Afrika

Žili jsme životy románových hrdinů.
Děkuji Ti za to.

Předmluva

V tomto příběhu o cestě dvou osob, muže a ženy, jsem vytvořil nové hrdiny se svými problémy. Oproti tomu události, které jim přicházejí do života, zůstaly zachovány a jsou téměř identické s realitou tak, jak jsme je zažili na cestě Afrikou v roce 2021. Protože ať bych se snažil sebevíc, fantazie by skutečnost nepředčila.

Při psaní této knihy jsem zažíval příjemné vzrušení, usmíval se i brečel. A když jsem se nořil do vlastních vzpomínek, mnohokrát jsem se neubránil hlubokému úžasu, stejně jako úzkosti a strachu. Často jsem ustal v práci, zavřel oči a položil si otázku: „Jak je možné, že jsme z toho kontinentu vyvázli živí?“

A odpověď zní: „Máme velice schopné anděly strážné.“

Což ostatně posuďte sami...

Také cítím jako nezbytné zdůraznit (především pro čtenáře první knihy Cesta dvou), že Laura a Samuel, hlavní postavy tohoto příběhu, nejsou Patrícia a Tom, které jsem věrně popsal v prvním díle. V něčem se jistě shodují, to nepopřu, ale díky Lauře a Samuelovi jsem si s dílem mohl více hrát; vtisknout postavám vztahové problémy, jež řeší mnoho partnerů, a pak s odstupem pozorovat, jak se s nimi v náročných podmínkách v divokém africkém prostředí popasují.

Dovolil jsem jim vyvíjet se do jisté míry podle jejich uvážení, a to mně jako autorovi přinášelo radost i otázku nezbytnou při psaní jakéhokoliv příběhu: Jak jejich cesta nakonec dopadne?

A teď už otočte list. Přeji vám pěkné čtení.

Autor

Po cestě své já kráčím
i ty máš cestu svou
Tam
kde spojit se mají
my půjdeme bok po boku
Jak dlouhý je úsek vzájemný
to nikdo neví
Proto každý krok
ať naplněn je energií
a láskou
a úsměvem
a pochopením

Úvod

„A žili spolu šťastně až do smrti,“ řekla.

Muž zajistil stan posledním kolíkem a tázavě vzhlédl. Slunce právě zapadlo, akácie zčernaly do strohých obrysů a mraky chytily růžový odstín. Pocítil chlad, ohnul se pro plachtu, a aniž by spustil oči ze své milé, řekl jí: „Brzy bude tma. Ten Afričan tvrdil, že bez plachty se dovnitř lvi a hyeny spíše dostanou. Pomoz mi ji přehodit a zabezpečit, prosím.“

Přikývla, a když uchopila plachtu a společně ji natáhli, zamyšleně pokračovala: „Proč všechny romantické filmy končí tím, že se do sebe muž a žena zamilují, odjíždějí v kočáru, vysmátí a šťastní, a nikdo už neukáže výzvy vztahu a manželství, kterým ti dva musí čelit? Vždyť je to největší výzva vůbec.“

„Lidé mají rádi šťastné konce,“ odpověděl, „uvolní se a na chvíli zapomenou na realitu.“

„Proč se neuvolní v reálném životě?“

„Nevím, asi to nedokážou.“ Chvíli se na ni díval, jak dumá; měl její zamyšlený pohled rád. A potom pozoroval okolí tábořiště. Nízká buš ohraňovala otevřené prostranství s několika stany, plot tam nebyl a divoká zvířata mohla přijít i do koupelny, kdyby se jim chtělo. Náhle se ozvalo dlouhé jakoby stupňované „úúú“ zakončené krátkým vysokým „va-u“.

Podívali se na sebe, oběma zajiskřilo v očích.

„Hyena,“ šeptla dívka.

Přikývl.

„Možná přijdou až sem.“

„Tohle znělo pěkně blízko, někde od záchodů,“ řekl.

„Půjdeme se tam podívat?“

Ta holka je blázen, pomyslel si.

„Úúú-va-u,“ zaznělo.

„Je jich tu víc,“ poznamenal. „Četl jsem, že hyena je schopna ohryzat člověku v noci ve spánku obličej. Obchází tábořiště, skučí, smrdí,

překousává šlachy na nohou a má čelisti, jež dokážou rozdrtit kosti, na které ani lev nestačí.“

„Cože?“ zhrozila se. „To myslíš vážně?“

„Jen cituji Hemingwaye,“ usmál se. „Určitě to nebude tak zlé.“

Hyena znovu zaskučela. Otevřeli stan a vlezli dovnitř. Mlčeli a poslouchali zvuky divočiny.

„Líbí se mi ta myšlenka,“ ozval se, „vždycky by měli natočit pokračování, jak spolu zamilovaná dvojice vychází nebo nevychází. V našem případě by šlo o dobrodružné psychologické milostné drama s prvky komedie a hororu.“

„Ale nepřeháněj,“ zvažněla, „jaképak drama?“

„Vždyť se na nás podívej. Neustále posouváme hranice komfortu, žijeme z extrému do extrému, cestujeme do odlehlých koutů světa, sami a s minimem financí, spíme v lokálních domech se šváby, hady a pavouky, do toho jsme založili společný pracovní projekt, toužíme pomoci planetě, chceme předávat ostatním to nejlepší z nás, a přitom děláme vše pro to, abychom byli vědomými partnery a v těchto šílených podmínkách neustále udržovali plamen lásky. Z toho může být jediné drama doprovázené otázkou: Jak tenhle příběh skončí?“

Koukla se na něj. Její zelenohnědé oči dokázaly člověka uklidnit, stejně jako bodnout přísným neústupným pohledem. Tušila, že za tím, co říká, je další smysl; už dlouho cítila, že muž, s kterým tráví každý den, má něco na srdci, a čekala, kdy se konečně odhodlá a poví jí to.

Dívali se na sebe, ve stanu bylo šero. „Pověz mi,“ oslovila ho, „jak náš příběh skončí?“ A rychle dodala: „A buď upřímný.“

„Lidé vyžadují upřímnost, ale ne každý ji dokáže přijmout.“

„Odpověz na otázku, prosím,“ přerušila ho. V tváři měla naléhavý výraz.

Hlasitě se nadechl, jako by sbíral sílu k náročnému úkolu. Věděl, že po něm žádá jinou odpověď, než jakou se chystá říct. Zkoušela ho; dělala to neustále. Seděl tváří v tvář ženě, jejíž krásu dokázala předčít jen její moc. Trochu se uvolnil a vydechl. „Nevím, jak tenhle příběh skončí,“ začal, „ale jedno je jisté: právě teď jsme v Tanzanii, v národním parku Serengeti, v malém stanu, spolu, doufám šťastni, venku

se setmělo, čeká nás cesta do koupelny, odkud skučí smečka hyen, a v noci do kempu možná přijde lev. Taková je současná situace a já –“

„Bože, ta tvoje přítomnost,“ vzdychla.

Chytil ji za obě ruce, naklonil se blíž. „To je jediné, co máme. A taky jeden druhého – zatím.“

„Zatím? Co to má znamenat?“ vyděsila se.

Nevydržel to a rozesmál se.

„Můžeš mi říct, čemu se směješ?“

„Znamená to, že nic není jisté,“ vysvětloval, „snad kromě smrti, kterou zrovna my dva rádi škádlíme.“

Přesně tohle jsem slyšet nechtěla, pomyslela si. „Takže ani to, že mě miluješ?“

Zarazil se. Další zkouška, řekl si v duchu. Přivřel oči a s odpovědí si dával na čas.

„Hm?“ s mírně předsunutou bradou a zvednutým obočím se dožadovala odpovědi.

„Miluji tě.“

„No určitě, to říkáš jen tak,“ odvrátila se. On se znovu rozesmál.

„A přestaň se tak blbě smát,“ okřikla ho, ale on viděl, že jí koutky cukají.

„Pojď sem,“ objal ji.

Nechala se.

„Samozřejmě že tě miluju.“

Byly chvíle, kdy mu důvěřovala, a střídaly je ty, kdy o něm pochybovala; o jeho lásce k ní, o tom, co říká anebo neříká.

„Věřím ti,“ odpověděla a přitiskla se blíže. „A když náš stan roztrhá lev, ochráníš mě?“

„Samozřejmě.“

„Tak jo.“

A mezi nimi bylo dobře, pro tu chvíli.

Když se pak vraceli z koupelny a svítili si na cestu kvůli hadům a aby odehnali velké predátory, zastavili kousek od stanu a vzhledli k obloze. Hvězdy vypadaly jinak než doma v Evropě. Seskupily se do svítivých skvrn tak hustých, že ozařovaly okolní buš. Dívali se nad

sebe s otevřenými ústy. I oni byli jiní než doma. Změnilo je africké prostředí – divoké a zoufalé, ale i půvabné, ohromující. Kus cesty už měli za sebou, ta trnitější část je teprve čekala.

První část

Pytel hraček

O pár měsíců dříve, na jiném kontinentu

Někdy se Samuel a Laura šíleně milovali, jindy se uráželi a nemluvili spolu.

Toho rána se stihli nádherně pomilovat i urazit jeden na druhého. Když pak odjela na rozhovor do známého časopisu, kde bude vyprávět o svých cestách, on si sedl pod starou vysokou hrušeň a pozoroval okolí, rychle se pohybující mraky i hnědé spadané listí, značící konec léta.

Laura má strach, že odsud neodjedeme, pomyslel si. Vím, jak nesnáší zimu, a taky vím, jak moc ji láká objevovat nové země. Nejspíš má strach i z jiných věcí, stejně jako já. Ale proč se sakra vždycky naštvete kvůli takovým kravinám? Proč ženský neustále něco řeší? Říkám si, jestli by mi nebylo lépe samotnému. Dělal bych všechno, co chci, nestresoval se kvůli prkotinám, možná bych zkusil žít v jeskyni, sám a sám, rozjímající nad životem, a potom bych o tom napsal knihu. Psaní... měl bych přestat dumat a radši se pustit do práce. O čem budu psát? Nevím. To se uvidí, jako vždycky.

Vždycky to nějak dopadne, řekl si. Stejně jako v životě. A až se Laura vrátí, povím jí, že je načase někam odjet. Vždyť i mně už je tady dlouho.

Vynechal oběd a seděl u psacího stolu v pronajatém pokoji, dokud z okna nezahlédl dívku s dlouhými rozpuštěnými vlasy, černými a lesklými jako lávový kámen na slunci, opláchnutý přílivem. Šla rychlým krokem, tělo držela zpříma a dlouhé nohy působily ladně. Samuel neznal Laury pleť jinak než opálenou a její zelenohnědé oči dodávaly hezky tvarovanému obličejí nádech tajemnosti.

I jeho kůže byla v posledních letech stále opálená a blondaté vlasy měl od slunce vyšisované.

Vzhlédla k oknu a usmála se na něj, a tak věděl, že rozhovor dopadl dobře a čeká je příjemný večer.

Objali se a ona okamžitě mluvila o všem, co ten den zažila. Díval se na ni a připadala mu rozkošná.

„A ptali se mě, kam pojedeme příště,“ dodávala.

„Cos jim řekla?“

„Že během pandemie je těžké plánovat, ale že se rozmýšlíme mezi Mexikem, Kostarikou a Zanzibarem.“

„Kam tě to táhne nejvíc?“ zeptal se.

„Nevím,“ sklopila zrak, „záleží i na tobě. Nemůžu rozhodovat za oba.“

„Jistě.“

„Z Afriky mám respekt a o dost větší strach než například z Thajska,“ přiznala Laura.

„Mě nikdy nelákala. I když zažít safari je můj sen,“ řekl Samuel. „Zanzibar mi však přijde snobský. Co se tam dá dělat?“

„Potápět se v oceánu,“ rozzářila se. „Vlastně už jsem udělala průzkum. Pláže vypadají krásně a lidé jsou prý milí. Tedy, na stránkách ministerstva píšou, že hlavní město Stone Town je velmi nebezpečné; okrádají tam turisty a člověk by po setmění neměl sám vycházet.“

„Takže něco pro tebe.“

Zasmála se. „Prosím tě, za koho mě máš? Nejsem takový blázen, jak si myslíš.“

„Jsi nejbláznivější holka, co znám. Sám sebe jsem považoval za dobrodružného blázna, pak jsem potkal tebe a začal si připadat jako zbabělec.“

„Ale nepovídej.“

„Fakt. A co ty zbylé země?“

„Cítím, že na Kostariku ještě není správný čas, ani na Mexiko. Ale pověz mi taky svůj názor, prosím.“

„Hm,“ zamyslel se, načež pronesl: „Já se přizpůsobím.“

„Ach bože. Nechci, abys pak trpěl.“

„Já nikdy netrpím,“ řekl a dodal: „Takže černý kontinent... budiž.“

Měřila si ho zkoumavým pohledem. Je zvláštní, jak rychle souhlasil, pomyslela si. Skutečně zvláštní. Na jednu stranu jí to lichotilo, na druhou by od něj ráda slyšela nesouhlas; alespoň známku průbojnosti. Brzy to pustila z hlavy a řekla: „Zanzibar pojmem jako přípravu na vnitrozemí, kde je to prý o něco divočejší.“

„Výborně.“

„Těšíš se?“

„Už abychom jeli.“

„Nikdy nevím, jestli mluvíš vážně nebo ne,“ vzdychla.

„A tak je to dobře,“ usmál se na ni. A Laura ani tomu úsměvu nerozuměla. Protože mu nerozuměla, ozýval se v ní strach. Vždycky když si myslela, že má Samuela přečteného, začal se chovat tajemně, a ona mu pak říkala, že z něj cítí nejistotu, která občas vedla až k pochybnostem o jeho lásce k ní.

Pozorně jej sledovala. Očima se usmíval a zbytek tváře jako by říkal, že je mu všechno jedno.

„Vyrazíme co nejdřív,“ zvolal.

Podivila se. „Fakt?“

„Ano, listy na hrušni skoro všechny opadaly, to je znamení k odjezdu. Zkusím si ještě něco přivydělat na stavbě, mrkneme na letenky a příští měsíc vyrazíme, co říkáš?“

„Že tě moc miluji.“

„A já tebe,“ řekl. „Takže Afrika... Nedoporučují vycházet po setmění, jo?“

„To píšou na stránkách ministerstva, kdoví, co je pravda a co ne. Jeden muž, mému srdci velice blízký, rád prohlašuje, že kdo nic nezkusí, nic nezíská. Měli bychom ho poslechnout a udělat si vlastní názor,“ pravila a očima se smála.

„To je mi povědomé,“ řekl Samuel.

„Kdyby člověk jen polemizoval nad nebezpečím, které mu tu a tam hrozí, nikdy by nikam nejel.“

„A ty se nebojíš?“ zeptal se.

„Bojím.“

„Ale...?“

„Víc se bojím zůstat přes zimu tady,“ chechtala se. On ji pozoroval a obdivoval její odvalu, a přitom už někde uvnitř tušil, že na téhle cestě bude potřebovat hodně síly a odvahy především on.

„Výborně,“ pronesl, „letíme tedy do Afriky.“

Den před odletem Laura vzala auto a beze slova odjela. Vrátila se večer, vyběhla po schodech do pokoje, kde Samuel psal, skákala radostí

a křičela: „Já jsem tak šťastná! Lidé jsou úžasní, jsou úžasní! Pojď se mnou k autu, Sami, pojď prosím dolů, čeká nás spousta práce.“

Nejdřív ho její vpád naštval, protože byl nerad rušen při psaní. Ale Laury energická vlna ho brzy strhla, na nic se neptal a skákal s ní.

Popadla ho za ruku a vytáhla z pokoje. „Pojď se mnou a vezmi pár pytlů.“

„Pytlů?“ podivil se.

„Jo, třeba těch od brambor.“

Sešli k autu a Laura otevřela kufr narvaný hračkami.

„Co to...“

„Chci něco přivést dětem do Afriky,“ vysvětlovala, „stavila jsem se u několika lidí a sháněla nepotřebné hračky. No a tohle všechno jsem vysbírala. Není to úžasné?“

„Ehm... je,“ řekl, „totiž, to všechno povežeme s sebou?“

„Ano, vezmeme tenhle pytel od brambor, koukej, a narveme dovnitř co nejvíc plyšáků, panenek a autíček. Pak pytel jednoduše odneseme, tedy – ty ho odneseš,“ usmála se na Samuela a objala ho.

„Jsi skvělá,“ řekl a myslel to vážně. „Obdivuji tě. Dobře, pusťme se do toho, za chvíli je půlnoc a ráno vstáváme v půl čtvrté.“

Nazítří Samuel podával zavazadla řidiči autobusu, a když došlo na pytel od brambor, prozradil mu: „To jsou hračky. Vezeme je do Afriky.“ Řidič se zdvořile usmál, jako když vám cvok povídá historku ze své narušené mysli a vám je hloupé mu říct „Co to meleš?“, a pokračoval v práci.

Zanedlouho už táhli pytel i s jejich osobními věcmi na dobu neurčitou po letišti. Pytel byl tak narvaný, že provázek povolil a pár hraček vypadlo na podlahu. Nacpali je zpátky, ale zavřít, a především zajistit pytel do letadla se ukázalo téměř nemožné. Samuel supěl, rudl a kolenem tlačil do plyšáků. Naběhla mu žíla na čele a poprvé – na okamžik, sotva sekundu – ho napadlo: Sakra, to si zase vymyslela blbost!

Laura stála opodál ve vší své dobrotě a účastně si kousala ret.

Letadlo mělo zpoždění čtyři sta minut, první přestup absolvovali v Itálii, kde čekali šestnáct hodin, noc strávili v chladné letištní hale, kolem nich se motali či pospávali podivíni, bezdomovci a další ces-

tující. Laura mžourala očima a klepala se zimou. Samuel, vysoký, se svalnatou postavou a širokými rameny, kráčel v pozoru kolem ní.

Následně přiletěli do Addis Abeby, hlavního města Etiopie. Čekací hala byla paletou kultur, ras a náboženství; křičel z ní odlišný kontinent. I slunce, když vyšlo, působilo jinak. Stoupalo od horizontu těžce, jako by se mu nechtělo, a odkrývalo vyprahlou krajinu.

Už čtyřicet osm hodin nespali a nadále se snažili zachovat bdělost. Při posledním letu viděli suchou zem, sem tam oživenou obrovskými krátery. Vyvstaly jim vzpomínky ze školy a z televizních zpráv o bídě v Africe, vzbuzující strach, smutek a lítost. Oba však věděli, že takto posuzovat zemi či místo je stejné jako soudit osobu jen podle hábitu, aniž bychom s ní promluvili a získali tak šanci nahlédnout do jejího nitra.

Po výstupu z letadla na Zanzibaru je trefila rána tropického vedra. Než došli k příletové hale, zpotili se skrz naskrz.

V neprostorné místnosti s budkami úředníků byl nával. Turisté zmatkovali a pobíhali s příjezdovými formuláři. Laura a Samuel dělali totéž. Potom vznikla dlouhá fronta, kde se všichni potili, funěli do propocených roušek, kroutili očima a přešlapovali v loužičkách potu. Opodál se řehtali místní úředníci v uniformách. Koukali na bledé zborcené zoufalce, mluvili spolu, ukazovali si a znovu se chechtali.

Po dvou hodinách dvojice přistoupila k přepážce, úředník nahlédl masku důležitosti, zaplatili padesát dolarů za vízum, razítko, bum a Vítejte v Tanzanii.

Trh na chudinském předměstí

Již padesát pět hodin nespali. Se zavazadly a s pytlem hraček se vymotali ven do čtyřicetistupňového městského dusna, kde desítky taxikářů ze vzdálenosti pár centimetrů od hlavy křičely: „Taxi! Taxi! Taxi!“

Jednomu přikývli. Odvezl je do laciného penzionu nedaleko starého přístavu. Padli vyčerpáním do postele a spali až do rána. K snídani snědli toasty s džemem a vydali se na průzkum okolí.

Stone Town bylo pozoruhodné město s divokou historií, mísící v sobě mnoho kultur. Laura a Samuel procházeli úzkými uličkami, nasávali nové vůně, všímali si nových tváří, nezvyklých oděvů, občas zastavili u překrásných, mistrně zdobených arabských dveří, ale především vnímali zjev a chování domorodců.

U hlavní silnice zastavili. „Připomíná mi to tady Asii,“ poznamenal Samuel, „všude jsou stánky, ruch, bordel a lidi.“ Někteří domorodci vypadali uboze, jiní kráčeli vzpřímeně, s jasným cílem. Většina žen na hlavě nesla rozličné předměty nebo mísy s ovocem a mnoho z nich mělo na zádech šátkem ovázané dítě, kterému klímala hlava ze strany na stranu. Z těch žen vyzařovala větší síla než z mužů, ale jak muži, tak ženy měli ve tváři jakýsi vzdor, v očích buďto výraz utrpení, nebo odevzdanosti.

Laura zatoužila fotografovat. Oslovila neznámého domorodce a zeptala se, jestli je v okolí market, protože tam fotila nejraději.

„Turistický market je kousek odsud, zavedu vás tam,“ odpověděl středně vysoký muž v džínsech a vybledlém tričku. Působil přátelsky. „Jmenuji se Abdul.“

„Těší nás,“ řekl Samuel.

„Je tu i neturistický market?“ zeptala se Laura. „Více lokální, jestli mi rozumíš.“

Samuel se na ni zamračil.

„Ovšem, ovšem,“ nadchl se Abdul, „i tam vás zavedu, jestli chcete.“

Samuel kroutil hlavou. „Možná příště, díky.“

„Určitě chceme,“ odpověděla Laura.

„Skvěle, výtečně, tak pojďme,“ otočil se Abdul k odchodu, připravený dvojici vést.

„Jsi blázen?“ obrátil se na ni Samuel. „Nejsme tu ani den, nic o tomhle místě nevíme, a ty už chceš fotit na lokálním trhu?“

„Je to moje práce,“ namítla Laura. „Jestli se ti nechce, půjdu s Abdulem sama.“

„Jistě,“ vzdychl, „a já tě asi tak nechám, že?“

„Jak říkám, nemusíš mě doprovázet, postarám se o sebe.“

„Ty... ty jsi – nemožná! Bože. Tvrdohlavá a někdy tak příšerně naivní.“

Zastavila, podívala se na něj a řekla: „S takovou náladou radši nechod.“

Chtěl ji seřvat, popadnout za ruku a odtáhnout do hotelu, protože se o ni šíleně bál, ale neřekl nic.

„Všechno dobré?“ ozval se Abdul.

„Ano,“ odpověděla, přitom nespouštěla oči ze svého milého, „můžeme jít, Abdule,“ odvrátila se od Samuela a šla.

Samuel sevřel rty a zakroutil hlavou. Pak je následoval.

Sedli do malého starého autobusu, tamější hromadné dopravy zvané dala-dala, který se rozjel, až když se naplnil lidmi. Čím víc se vzdalovali centru města, tím větší strach a pochyby rostly nejen v Samuelovi, ale i v Lauře. Náhle jako by vystřízlivěla. Chytla jeho ruku, ale on její stisk neopětoval. Díval se z okna a sbíral síly, aby dokázal zůstat ve střehu.

„Jsme tady,“ zvolal Abdul.

Obrovský trh se rozléhal na chudinském předměstí. Bylo to drsné, hlučné místo, nakupovali tam jen místní a bledý pár působil v té chaotické zvěti věcí a osob nepatříčně. Laura na sebe strhla pohled každého domorodce. Ukazovali si na ni, někteří se smáli, jiní se mračili. Samuel měl hrozný vztek.

Laura se odhodlávala vytáhnout svůj foťák, ale pod věčnou tíhou pohledů mužů se nakonec rozhodla nefotit. Abdul je vedl kolem stánků s nepřeberným množstvím barevných luštěnin, ovoce a zeleniny. Úzkými uličkami neustále procházeli nosiči. Každý nosič vydával nějaký

zvuk a všichni mu uhýbali z cesty. Kdyby se totiž zastavil, podlomila by se mu kolena. Byli to muži hubených postav se zády prohnutými pod pytli většími než hroch.

Motali se uličkami a uhýbali nosičům. Náhle je udeřil zvláštní puch. Ocitli se před nízkou budovou, ze které právě vycházel domorodec s uříznutým bokem krávy hozeným přes záda. Mužova pruhovaná košile a nohavice nasákly krví, kolem něj poletoval roj much. Kus krávy položil na zem, vrátil se pro druhý bok, pak ještě pro podivný zelený pytel – jakýsi měch, snad žaludek. Vše naložil na bedýnku u skútru a odjel. Zvědavost zlákala Lauru a Samuela do té budovy vstoupit.

U vchodu na stole spatřili půlku kraví hlavy, rozříznutou horizontálně, a mozek, který vykukoval, okupovaly desítky much. O kus dál celou paletu zabíraly hromady slizkých, lesklých vnitřností, litry krve odtékaly do betonového kanálku v rohu místnosti a na kovových hácích visely obrovské kusy masa jako bílé hadry, z nichž prodejce odřezával nohy, boky a další části.

Vstoupili hlouběji do prostoru, kde k nim okamžitě přiskočil nějaký obchodník.

„Vítejte,“ řekl. Představil se a vzal je do malého kumbálu, kde vyčníval špalek prosáklý krví a v něm zaseknuté dvě sekery. U špalku se nacházel kanálek. Opodál klečel jiný muž, který pod slabým proudem vody umýval vnitřnosti. Obchodník, co je zavedl do kumbálu, nahodil omluvný pohled a pronesl: „Místní vláda. Žádné peníze.“

Opustili budovu a oba shledali, že je to emočně až tolik nezasáhlo. Horší bylo, jak venku místní zacházeli s ještě živými zvířaty. Na ulici stál pick-up a na jeho korbě se tísnilo kolem stovky slepic, zakrytých průhlednou síťovinou. Muži je zrovna přehazovali do kárky s dřevěnou klecí. Slepice vrískaly a muži s nimi házeli nezaujatě, jako by přehazovali nasekané dřevo. Kousek vedle leželi na zemi dva kohouti a dvě kvočny, polomrtví, domorodci seděli u nich a pokuřovali. Objevila se další nákladní kárka tažená člověkem, který do slepice kopl a pokračoval v cestě. Jeden z mužů si všiml dvou bílých vyděšených Evropanů, ušklíbl se, vstal, chytil kvočny za krk, hodil je o pár metrů dál a to samé udělal s kohoutem. S nikým z domorodců to nepohnulo, jen se trochu pousmáli a pokračovali v kouření.

„Je čas jít,“ prohlásil Samuel, „tady už to bude jenom horší.“

Laura se nadechla ke slovu, ale nedokázala nic říct.

Samuel se rozhlédl po okolí. „Kde je Abdul?“

Teprve teď si všimli, že ztratili svého průvodce.

„Kdybys...“ obrátil se na ni, ústa sevřená vztekem, „ale to už je jedno!“

Laura sklopila zrak a dostala ze sebe: „Promiň.“

Nadechl se a hlasitě vydechl. „Raději se seberme a vypadněme odsud,“ popadl ji za ruku. „Pojď, tudy se dostaneme ven.“

Ocitli se u popraviště zvířat. „Tudy jsme určitě nešli,“ zhrozila se Laura. Přeskočili potůček krve; z toho smradu jim začínalo být zle.

„Sami,“ ozvala se, „já už chci ven.“

„Pojď,“ okřikl ji. Byl našťvaný, především na sebe, protože si nedokázal ustát svůj názor. Podvolil se Lauře – už zase. Takhle to dál nejde, mumlal si v duchu. Jestli se odsud dostaneme, vždycky zůstanu sám sebou. Už žádný přizpůsobování se tý bláznivý holce! Otočil se na ni, byla vystrašená, a vtom mu blesklo hlavou: Ale stejně ji miluju. „Tady doleva, to je ta hlavní, vzpomínáš?“

Neměla ponětí, kde se nacházejí.

Hlavní uličkou se vymotali ven, kde zaslechli: „Haló, hej, vy dva, to jsem já, Abdul.“ Prodíral se davem směrem k nim.

Oba si oddychli, a nejspíš si oddychl i Abdul. „Ó, jsem tak rád, že jsem vás našel. Kde jste se ztratili?“

„Mezi masem,“ odpověděl Samuel. „Můžeš nás doprovodit zpátky do centra?“

„Ale ovšem, ovšem, pojďme.“

Seděli v dala-dala, dívali se z okna a Laura řekla: „Je to tu drsné. Nic takového jsem ještě neviděla.“

„Mám pocit, že to byl jen zlomek, pouhá ochutnávka toho, co nás čeká,“ odpověděl Samuel. „Takže se začneme obrňovat.“

Přitulila se k němu. „Děkuji, že jsi jel taky.“

„Hm.“

„Copak?“ znovu se narovnala, podívali se na sebe. „Ty jsi našťvaný?“

Odvrátil pohled, zadíval se ven a řekl: „Ne.“

Po zbytek dne byl vzduch těžký, atmosféra v jejich pokoji dusná.

Před spaním si Laura oblékla krajkové spodní prádlo a začala Samuela svádět. Nejdříve ji ignoroval, snažil se zachovat jakýsi vzdorovitý odstup, ale nakonec podlehl, milovali se a on ji pevně svíral, jako by tím stiskem uvolňoval napětí, co v něm bylo. Jí se to líbilo. Přitahovala ji síla a jistota, která z něj v posteli vyzařovala. V těch chvílích zapomněli na celý den, na vše, co viděli a co si řekli nebo neřekli. Odevzdali se vášni, a poté leželi vedle sebe, uvolnění a s úsměvem na tváři.

Pomalů usínal, když se ozvalo: „Sami?“

Otevřel oči. „Lauro?“

„Přemýšlela jsem... a dostala jsem nápad.“ Opřela se o loket a on si všiml, jak v obličeji září.

„Jaký nápad?“

„No, já fotím, ty píšeš, společně tvoříme články z cest a lidé je mají rádi. A tak si říkám, co udělat něco většího?“

„Jak to myslíš?“

„Totiž, mohli bychom vytvořit dílo – o nás. Mám na mysli knihu.“

I on se zvedl na loktech. „Knihu?“

„Ano. Už předtím jsi přece napsal mnoho dlouhých příběhů. Možná bys teď mohl sepsat ten náš, co říkáš?“

3. kapitola

Jumbo, vítejte doma

„To je úžasný nápad,“ ožil Samuel. „Už dříve mě napadlo dát do kupy poznámky z minulých cest, abychom na všechny zážitky nezapomněli a mohli je vyprávět našim dětem. Takže... jdu do toho.“

„Vážně?“

„Samozřejmě. Napíšu knihu o nás dvou a o dobrodružství, co jsme zažili.“

„Ta kniha může inspirovat ostatní, protože náš příběh je nesmírně inspirativní.“

„Ach,“ posadil se na posteli, „cítím se skvěle.“

„Opravdu? Já se bála, že mě s tím pošleš někam.“

„Naopak, vlila jsi mi energii do žil. Je mi úžasně, jako bych se probíral z letargie. Hned zítra se do toho pustím.“

„Páni, mám takovou radost,“ řekla Laura, pak zvažněla a vůdcovsky oznámila: „Potřebujeme zázemí k tvorbě, abys mohl v klidu psát a já chystat ostatní věci. Taky se o tebe budu starat, vařit ti a milovat tě.“

Hleděli na sebe. „Jsi úžasná,“ pohládl ji po tváři a políbil na rty. „Abdul přece zmiňoval, že jeden z jeho nevím kolika bratrů pronajímá dům u pobřeží. Určitě nám dá dobrou cenu.“

„Vidiš? Vše se děje tak, jak má. Ještě že jsem chtěla jít na místní market.“

Oba se rozchechtali.

„Mluvil o lokálním domě na vesnici, možná právě tam rozdáš dětem hračky. A každý den se můžeš potápět v oceánu.“

Lauřiny oči zajiskřily, pootevřela ústa, vstala na posteli, zatnula pěsti, lokty držela u těla a začala skákat, potom se roztančila, máchala rukama a vrískala radostí: „Jsem tak šťastná! Jsem tak šťastná!“

Samuel se k ní přidal. Jásali dlouho do noci.

Ráno kontaktovali Abdula a ten potvrdil, že dům je volný a připravený k pronájmu. Sám se pak nabídl, že dvojici odveze.

Opoledne opustili centrum města a zamířili na jihovýchodní stranu ostrova. Na prašné cestě auta ustavičně troubila, předjížděla

se s nákladáky, motorkami a s dodávkami dala-dala. Abdul agresivně šlapal na plyn, a tak se stávalo, že projížděli vesnicemi rychlostí i sto dvacet kilometrů za hodinu.

Laura koukala doprava, Samuel doleva, oba zapadlí v sedačce, když vtom Abdul prudce zpomalil a ona zaslechla: „Lauro, koukni se na mě.“ Samuel ji chytl za ruku a držel její pohled svýma hnědýma očima.

„Co se děje?“ zeptala se. „Co se stalo?“

„Dívej se mi do očí a neotáčej se za sebe.“ Okamžitě se otočila za sebe. „Říkám nekoukej za sebe!“ okřikl ji.

„Když já jsem zvědavá. Co se stalo? Pověz mi to,“ naléhala.

„Sakra nedívej se tam.“

„A co se stalo?“

„Dívej se mi do očí, hned ti to povím.“

Abdul opět zrychlil.

„Tak můžeš,“ Samuel jí pustil ruku. Otočila se, ale nic zvláštního neviděla.

„Co jsi viděl? Pověz.“

„Koukal jsem z okna,“ spustil Samuel, „pak jsem přesunul pohled dopředu. Abdul jel rychle jak blázen. Na konci té vesnické rovinky jel osobák v protisměru, a najednou se za ním vyřítila dodávka. Musela jet víc jak stovkou. Jsme ve vesnici, chápeš? Jezdí tu jak magoři. Jen co ta dodávka předjela osobák, od domu vyskočilo černé tele. Skákalo radostí, bylo vidět, že si hraje,“ zarazil se. „To tele skočilo přímo do cesty... Nikdy jsem nic takového neviděl. Dodávka tele srazila a ono odletělo snad patnáct metrů. Zůstalo ležet na silnici úplně zkroucené, určitě mrtvé. Nikdo nezastavil. Dodávka projela, osobák jel dál, my jsme jeli dál. Abdula to příliš nevzrušilo,“ odmlčel se. „Nechtěl jsem, abys to viděla. Vypadalo to strašně.“

Laura mlčela, oči jí slzely.

„Hezký začátek, to ti teda povím,“ dodával zoufale.

Po hodině a půl jízdy vjel Abdul do vesnice při pláži. Tu a tam pochodovala skupinka turistů, jinak převažovali místní. Auto drkotalo, hopsalo po starých korálech tvořících jakousi cestu, a pak zastavilo před zavřenou bránou u nenápadného domu. Vystoupili.

„Jumbo, jmenuji se Hassan,“ přivítal je svalnatý plešatý domorodec, který otevřel branku. „Jsem bratr Rajapa a Abdula.“

Vkročili na dvorek. Od domu přicházel další muž. „Jumbo jumbo, I am Wazziri. Jsem bratranec.“ Abdul vykládal tašky a pytel hraček, Hassan mu pomáhal. „Come come,“ povzbuzoval je Wazziri, „pojdte dovnitř, všechno je připravené.“ Laura se podezíravě otočila za věcmi. „Don't worry, everything is ok, hakuna matata,“ pravil bratranec.

Obešli roh bílého přízemního domu, poté nízkými dveřmi a po dvou schodech sestoupili dovnitř.

„Jumbo,“ houkl muž zprava.

„Jumbo,“ přidal se jiný starší muž. Domorodci stáli před kuchyňskou linkou, bosí, po lýtka ve špinavé vodě. Kolem nich se plazil mladík, vodu soustředěně nabíral jídelním talířem a lil ji do kýble. Potom kýbl zvedl a prosmýknul se s ním mezi přichozími ven. Pod dřezem v otevřených dvířkách vykoukla nová vysmátá hlava – další domorodec. Mával na ně jakýmsi náradím. Vlevo od nich se ještě jiná postava natahovala ke stropu a mžourala na klubko barevných drátů trčících ze zdi.

„Co tady všichni dělají?“ hlesla Laura. Od příletu byla stále unavená, toužila po klidu, posteli a odpočinku. Samuel se těšil, že sedne k psacímu stolu a pustí se do díla. Namísto toho byl dům plný lidí a kuchyň vytopená. Přiblížil se nejstarší z chlapů, věkem mezi šedesáti a sedmdesáti, a podal Samuelovi ruku.

„Welcome, welcome,“ přivítal je.

„Děkujeme,“ odpověděl Samuel. Stařík se usmál a podal ruku Lauře. Měl pevný stisk a prořídlý chrup.

Přistoupil muž středního věku s krátkými vlasy a s přívětivými očima. Představil se jako Rajap. „Jsem bratr Abdula a majitel domu. Jaká byla cesta?“ Než stihli cokoliv říct, pokračoval: „Máme tu menší problém,“ cukalo mu v oku, „kohoutek netěsní, ale pracujeme na tom. Hakuna matata, všechno bude dobré. Pojdte, ukážu vám to tady.“

Prohlídka začala na rohožce, kde zrovna stáli. „Nacházíme se ve společenské místnosti, něco jako obývací,“ chechtal se Rajap. Kromě rohožky tam byla akorát dřevěná sedačka s propletenými provazy jako polstrováním. Křivou, místy vypoulenou stěnu zdobil obraz květiny a stovky pavučin. Rajap něco vyprávěl, ale cestovatelům pořád utíkal pohled k vytopené kuchyni, kde mladík nabíral vodu a zpoza umyvadla

se ozývaly duté rány. „Tady je první ložnice, mosquito net a koupelna. Ale záchod nesplachuje, řeknu instalatérovi. Vodu pouštějte jen v nejnutnějších případech, je jí málo. Hakuna matata.“ Ukázal jim i druhý pokoj, téměř identický – jednoduchá postel, síť proti komárům, skříň; všechno stlučené ze dřeva, po domácku, pár tyčí a provázky. „Nábytek vyráběl táta,“ vysvětloval Rajap.

„Pěkné,“ pronesl Samuel. „Jen tady nikde nevidím stůl.“

„Jeden je venku, pojďme se tam podívat. Kuchyň prozatím vynecháme.“ Rajap se zvláště usmál a ukázal zažloutlé zuby. „Všechno bude dobré, hakuna matata. Spravíme to.“

Vešli do zahrady, kde se mezi palmou, papájou a křovím tísnil další ohyzdný dům. „Občas v tom domě přespí bratr Khaled, toho ještě neznáte. Snad vám to nevadí. Je velmi přátelský a miluje turisty.“

Laura se podívala na Samuela, on na ni. Oběma to vadilo, ale nic neřekli.

Rajap jim ukázal nádrž s vodou a terasu, odkud byl výhled na moře a z druhé strany na ploché vnitrozemí ostrova, kde právě zapadalo slunce.

Vrátili se do kuchyně, v níž pořád pobíhali nějací bratři a bratrance a opraváři.

„Je tu veselo,“ prohodil Samuel. „Ještě k tomu stolu,“ otočil se na Rajapa, „dal by se sehnat i jiný? Klidně menší.“

Rajap se zarazil. „Na co jej potřebuješ?“

„Na práci. Jsem spisovatel,“ řekl.

„Ó, skutečně?“

„Ehm... jo.“

Laura si všimla toho zaváhání a účastně svého milého pohladila po zádech.

„Dobře,“ přikývl Rajap. „Wazziri?“ Bratranec přiběhl. „Poptej se v sousedství po nějakém stole.“

„Hakuna matata,“ odpověděl Wazziri a odběhl.

„Dáme si věci do pokoje?“ navrhl Samuel.

Laura přikývla.

Vešli.

Stiskla vypínač světla a – nic.

„Světlo nefunguje,“ řekla.

Samuel šel k oknům, zkoumal je, hýbal s nimi. „Okna nejdou zavřít.“

Vstoupila do koupelny umýt si ruce, jenže voda netekla. „V koupelně neteče voda,“ oznámila.

„Zásuvka nefunguje,“ odpověděl Samuel. „Ani tahle, ani tahle, počkej... žádná z nich.“

Ve dveřích se objevil vysmátý Rajap. „Všechno v pořádku?“

Pověděli mu o zjištěných nedostacích. „Okna nemusíte zavírat, nic se vám tady nestane,“ komentoval majitel domu. „Jedna zásuvka funguje v předsíni, myslím, a jedna v kuchyni, ale tam raději nic nezapojujte – hodně vody, chachacha. Řeknu elektrikáři, ať se podívá na to světlo, ale až zítra, dnes už totiž pracovat nebude – musí za ženou. Vodu bychom měli spravit brzy. It's Africa. Hakuna matata. Kdy chcete platit? Ted?“

„Jaká je vlastně cena?“ zeptala se Laura.

„Dva miliony šilinků.“

„To je kolik?“ obrátila se na Samuela.

„Asi osm set euro,“ řekl Samuel.

„To není zrovna málo,“ podivila se.

„Zanzibar je drahý, nic levnějšího neseženete,“ pravil Rajap.

„Dáš nám chvilku, prosím?“

„Jistě.“

Pooděšli stranou.

„Nelíbí se mi to,“ řekla Laura.

„Ani mně,“ odpověděl Samuel, „ale zkusme to na jeden měsíc. Rajap má pravdu, Zanzibar je drahý. Navíc si nedovedu představit teď shánět něco jiného. Chci už tvořit, psát, a k tomu tenhle domek stačí.“

„Já z toho nemám dobrý pocit,“ mračila se Laura. „Na druhou stranu jsme blízko pláže a každý den se můžu potápět v oceánu... Hm, tak dobře.“ Políbili se, Samuel spočítal bankovky a podal tučný balík Rajapovi.

„Výborně,“ zvolal majitel domu, „tady je klíč. Vítejte.“

„Pojďme už prosím do oceánu,“ naléhala Laura.

„Jdeme,“ pokývl Samuel.

Venkovní branku měli zavírat na zámek od kola, který však zrezl natolik, že do něj klíč nepasoval. Jeden z bratranců, jehož jméno zapo-

mněli, jim dal školení, jak branku a zámek narafičit, aby to vypadalo „zamknuté“. Dodal: „Ale nebojte, nikdo se sem nevloupá. Hakuna matata.“

Brzy ucítili nepříjemný zápach. Abdul sliboval pláž pár metrů od ubytování, jenže nezmínil se o tom, že je pokrytá metr vysokou vrstvou vyplavených smradlavých řas.

Laura a Samuel se brodili řasami směrem k vodě, nakračovali jako čápi. Kolem si hrály místní děti, skákaly do řas jako do sněhu a házely po sobě zelené hroudy. Řasy byly plné much a plastů. Laura neskrývala zklamání. Milovala plavání a potápění se v oceánu, čistém a hlubokém. Tady byl pravý opak.

Samuel si všiml zoufalství v její tváři, pokusil se o úsměv a o vtip: „Možná by ty děcka postavily taky iglú, kdyby věděly, co to je.“

Nepřišlo jí to vtipné.

Poslední úsek zkašovatel, vlny se míchaly s chuchvalci řas a ty se lepily na nohy. Voda byla teplá jako čaj, kalná, mělká, a u dna žilo... „Au! Co to bylo? Něco mě kouslo. A znovu. Au! Sami, něco na dně mě kouše.“ Laura zvedla nohu nad hladinu, z chodidla jí tekla krev.

„Nedotýkej se dna,“ radil Samuel.

„A jak to mám asi udělat, ty chytráku, když je tu metr vody?“ vztekala se. „Jdu ven.“

Samuel ji následoval.

„Nelíbí se mi tu,“ prohlásila. „Jak se tu mám potápět? Vždyť to byl hlavní důvod, proč jsem chtěla na Zanzibar.“

Samuel se mračil a hledal povzbudivá slova. I on byl z místa nešťastný, ale chtěl dodržet své oblíbené pravidlo: vždy vidět sklenici poloplnou. Ovšem nešlo mu to. Najednou zapomněl na psaní a přál si udělat všechno pro to, aby svou milou Lauru viděl šťastnou.

„Bože, já věděla, že nemáme platit ten nájem,“ vzdychla a vyčítavě se na něj podívala. „Pochybuju, že by nám peníze vrátil.“

„Ne, určitě nevrátí.“

„Ach jo.“

„Pojďme zpátky,“ navrhl, „umyjeme se a lehneme si. Zítra je taky den. Není dobré soudit nové prostředí, když jsme unavení a hladoví.“

„A jak se umyjeme?“ zírala na něj. „V domě přece neteče voda.“

Dej mi můj dolar

Chtěl ji nějak povzbudit, ale sám byl bez nálady a bez energie. Hladil ji po rameni a neříkal nic. A ona si přála slyšet, že to bude v pořádku, že to zvládnou.

Zpátky v domě bylo rušno a šero. Většina světel nefungovala, proto domorodci zapálili svíčky.

„Vodu jsme spravili,“ přiskočil Rajap. „Jen tu poklidíme a jsme hotovi. Kvůli zásuvkám a světlům přijde elektrikář, nejspíš zítra nebo pozítří. Kdybyste cokoliv potřebovali, bratranec Wazziri je vám k dispozici, bydlí hned vedle. Všichni nás tu znají a vždycky si pomůžeme. It's Africa.“

„Děkujeme.“

V kuchyni pořád stála voda po kotníky. Samuel se chopil misky a pomohl domorodcům s nabíráním. Jakmile vedle nich poklekl, zírali na něj, jako by nikdy neviděli bělocha pracovat. Pak se usmáli a pokračovali v aktivitě.

Samuel zbytek vody vytřel hadrem a naléhal na ostatní, že už to zvládne, že můžou odejít.

Jakmile všichni bratranec, bráchové a strejdové opustili dům, Laura a Samuel si oddychli. Konečně sami.

Vybalili věci. On zkoumal pokoje a koupelnu. U stropu viselo několik pavouků, po stěně přeběhlo pár švábů. „Tak tady napíšu knihu,“ mumlal si pro sebe.

Laura se sprchovala v druhé koupelně. Najednou se ozval křik.

Rozběhl se za ní a volal: „Co se děje?“

„Ale nic, lekla jsem se. Koukni,“ ukázala do rohu koupelny, kde na kachličkách leželo cosi dlouhého a průhledného.

Shýbl se. „To je hadí kůže.“ Spěšně prohlédl okolí záchodu, ale žádného plaza nenašel.

Noc byla horká a dusná, vzduch těžký, dům vydával podivné zvuky a oni se tísnilo na posteli jen o předloktí širší než jednolůžko.

Vzbudili se zpocení pod prostěradlem durch nasáklým potem. Bylo brzy ráno, ale slunce již pařilo do oken. Vstali. Laura šla na záchod, Samuel jí dopřál soukromí a odešel z pokoje.

„Co to?“ zarazil se. „Kuchyň je zase vytopená,“ křikl.

„Cože?“ ozvalo se z dálky.

„Je tu dvacet centimetrů vody.“

Laura odpověděla: „Záchod nesplachuje.“

Kráčel vodou, zničehonic prudce zastavil. Zavolal Lauru. „Koukej, tady je štír,“ ukázal k bledému tělíčku ve vodě.

„Ty jo! Myslíš, že žije?“

„Asi se utopil.“

Laura se otrásla. „Může být jedovatý, ne?“

„Co já vím? Neznám druhy štírů.“

„Vyfotím ho a pošlu kamarádovi, který chová štíry.“

Kamarád spěšně odpověděl: „Tento druh je extrémně jedovatý, buďte opatrní.“

Vylekali se, ale zároveň v nich vzplálo vzrušení.

Samuel napsal Rajapovi o potopě v kuchyni a on slíbil, že tam někoho pošle. Mezitím nabrali vodu do misek a polili s ní aloe, co rostla kolem domu. Zbytek použili na spláchnutí záchodu.

Protože sprcha nefungovala, oblékli se do plavek a vyrazili k nekonečné vaně se slanou vodou – k oceánu. Přišli na pláž a – oceán nikde. Stáli na písčité ploše plné řas a hleděli do dáli, k mlhavému horizontu, kde se snad, vidí-li dobře, lámaly vlny, a až potud, asi tři čtyři kilometry, táhla se nyní od nich pláž.

„Nikdy jsem neviděl takový odliv,“ žasl.

„Ani já. Co se to děje? Kde se vykoupeme?“

Desítky člunů zkriveně seděly vedle řetězů vlastních kotev a vypadaly hloupě. Mezi nimi se šouraly tučné postavy domorodých žen, ohýbaly se, nebo si klekaly a cosi sbíraly. Vlahý vítr vál, odkrýval a znovu oblaky zakrýval blankytné nebe a téměř přehlušoval hudbu z nedalekých barů.

Stáli jako zkamenělí, v pozadí se vlnily vrcholky palem, když vtom zaslechli: „Jumbo jumbo!“

Otočili se. Před nimi přešlapoval muž ve slunečních brýlích, červenou deku měl uvázanou kolem těla a z ní trčely čtyři tenké tmavé

končetiny. Na nohou sandály, na rukou barevné náramky a digitální hodinky. Vousy strohé, vlasy jako kartáč na rez. Zubil se, a pak tou velkou dírou bílých zubů mezi obrovskými rty křikl: „Jumbo jumbo! Do you wanna see my shop?“

„Jestli chceme vidět tvůj obchod?“ podivila se Laura. „O čem to mluvíš?“

Domorodec z její reakce vytušil možný zájem a okamžitě jako nějaký kouzelník zpod své deky vytáhl dřevěné misky, náramky, náušnice, vyřezávaná zvířata, magnetky a další k životu zcela nepotřebné cetky. Samuel se v duchu chechtal, Laura si prohlížela miskou. „Kolik za ni?“ zeptala se.

„Kolik máš?“ vyhrkl prodavač.

„Cože?“

„Kolik za ni chceš dát?“

Zrozpačitěla. „Nevím.“

„Stojí patnáct dolarů,“ řekl muž. „Je ručně vyrobená u nás ve vesnici. Já totiž pocházím z Tanzanie, můj lid jsou Masajové. Znáte Masaje? Já jsem Masaj. Přijel jsem na Zanzibar z vnitrozemí Tanzanie, abych pomohl své vesnici. Tady, koukejte,“ sundal si sluneční brýle, z hábitu vytáhl velký iPhone a ukázal jim podivně zachycené fotky jakýchsi lidí. Pokračoval ve výkladu, oni účastně přikyvovali, a nakonec vykřikl: „Podpořte mě!“

„Já nic z toho nepotřebuji, ale díky,“ odpověděl Samuel.

„Patnáct dolarů je hodně,“ namítla Laura, „ale ještě o tom popřemýšlím.“

„Dobře, dobře, tak deset. Deset dolarů a plácne si.“

„Ne, děkuji. Možná později.“

„Dnes odpoledne!“ zvolal Masaj.

„Nevím, uvidím,“ odpověděla.

„Hm, dobře, dobře, tak dneska odpoledne, hakuna matata,“ dal ruku v pěst a naznačil, ať si s ním ťuknou. Pak odešel k dalším bělochům.

„Projdeme se trochu?“ navrhla Laura.

„Jasně.“

Překonali rozsáhlý lán páchnoucích řas směrem k moři a spočinuli na písčitém dně, kde se včera koupali. Slunce intenzivně páliło, chvíli

se potáceli, a potom našli maličkou prohlubeň, něco jako vanu. Museli si do ní lehnout, jeden po druhém, aby se opláchli. Ve vyhráté vodě se neosvěžili, ale aspoň ze sebe smyli pot.

O něco jižněji se táhla dlouhá pláž bez vyplavených řas, s barikádou domků, vil a apartmánů. Tam se nacházela turističtější část vesnice. Zamířili k ní.

Potkali několik domorodců. Obří žena nabízela masáže, hubenour v kloboučku zájezdy na šnorchlování, někdo prohodil „jumbo“ a usmál se. Desítky Masajů pochodovaly v červených dekách s obchody schovanými v podpaždí. Už z dálky mávali na rakovitě rudé turisty, obzvláště ženy. Smáli se a pořád opakovali „hakuna matata“, tedy, že všechno je v pohodě, cool a dobré.

Zanedlouho dvojice navázala první z mnoha kontaktů s dětmi.

„Jumbo, give me my dollar?“ přiběhl jeden klučina a za ním dalších sedm dětí.

„Dej mi můj dolar,“ šišlal znovu černoušek, tentokrát bez tázavého tónu. Všem se u nosu leskl sople.

„Dej mi boty.“

„Dej mi čokoládu.“

Samuel a Laura na ně zírali. „O čem to mluvíte?“ Samuel se nejistě usmál. „Váš dolar?“

„Jak se jmenujete?“ oslovila je Laura a přikrčila se, aby jim byla blíž.

„Ahmed. Issa. Khaled. Lajla,“ odpovídaly děti.

„Kolik vám je let?“

„Tři. Šest. Osm. Pět.“

„Hezky, hezky,“ usmála se Laura. V duchu již vybírala hračky, co jim předá. „Baví vás škola?“ zeptala se.

Někdo že jo, jiný že nechodí. Třetí jen zachrčel nosem ve snaze zadržet sople.

Nastalo ticho.

A najednou: „Dej mi čokoládu.“

„Dej mi peníze.“

„Dej mi můj dolar.“

Laura se otočila na Samuela, měla smutné oči, ústa lehce pootevřená, čelo ustarané.

„K čemu chcete dolar? Co si za něj koupíte?“ zeptal se Samuel děti.

Upíraly na něj velká kulatá černá očiska a mlčely. Vypadalo to, jako by jim někdo pouze naprogramoval pár frází do hlavy a vyslal je konat mechanický úkol.

„Nemáme dolar,“ řekla Laura, „šli jsme se zchladit do moře,“ otočila se, „které tu není,“ a smála se. Děti zíraly na její ruce a Samuelovy kapsy, které vytáhl naruby, aby děti viděly, že skutečně nic nemá. V tu ránu se houf děcek rozběhl za jinými turisty.

„Zajímavé,“ podotkl.

„Jsem zvědavá, komu tady rozdáme ty hračky,“ vzdychla.

„Čteš mi myšlenky. Ale neztrácejme naději, někdo se určitě najde. Ne všechny děti chtějí dolar.“

Vrátili se do jejich rozkošného domku, kde se kuchyňský nábytek znovu odrážel na vodní hladině. Samuel jen zkopíroval zprávu o potopě a poslal ji majiteli domu. Zanedlouho přišel elektrikář a mlčky se pustil do opravy světla.

„Umírám hlad,“ řekla Laura.

„Já taky.“

„Můžeme ho tu nechat samotného?“ posunkem hlavy naznačila k elektrikáři.

„Raději počkáme. Neznáme ho, mohl by cokoliv vzít.“

„Souhlasím, ale mám šílený hlad.“

„Já vím, nemůže mu to trvat dlouho, jen vymění žárovku.“

Uběhlo dvacet minut, pak dalších dvě stě; na podlaze se válely kusy barevných drátů a postarší elektrikář šťoural do stropu. Jejich žaludky křičely zoufalstvím. Při pozdním odpoledni muž slavnostně rozsvítil. Všichni zajásali. Doprovodili opraváře k brance, narafičili zámek od kola a vyrazili sehnat jídlo.

Našli restauraci, co vypadala slibně. Objednali si pokrm tradiční pro danou oblast. O hodinu později obsluha donesla talíř, kde se mezi hrstkou brambor a zeleniny ztrácela kuřecí kost s kouskem nedovařeného masa.

Snědli vše požitelné a stále hladoví odcházeli.

„Je to tu celkem drahé,“ poznamenal Samuel.

„A kvalita strašná.“

„Bude lepší si ten měsíc vařit sami.“

Neodpověděla. Představa, že tam stráví celý měsíc, ji děsila. Chtěla mu o tom říct, požádat ho, aby se přemístili jinam, ale nechtěla vypadat jako slaboch a hned druhý den se vzdát. Miluji přece výzvy a dobrodružství, připomněla si v duchu, a tohle pořádná výzva bude.

On zas uvažoval, z čeho bude následující měsíce žít. Když se vrátili do domu, měl těžkou hlavu z cen jídla a ze zůstatku na účtu. Večer si sedl na terasu, kde příjemně foukalo. Koukal na hvězdy a cítil tlak na hrudi. Ptal se sám sebe: „Jaký je momentálně můj největší strach? Čeho se bojím?“

V odpověď mu přicházely myšlenky: Že si nebudu moct dovolit zůstat a cestovat s Laurou po Africe. Na účtu mám ještě něco přes tisíc euro, což je hodně odvážný rozpočet na dobu neurčitou v poněkud nákladné krajině. Nájem je zaplacený. Jenže jídlo je drahé – o dost dražší než v Asii. A jíst by člověk měl. Bojím se, že pro Lauru budu jako kotva. Ona pořád touží po nových zážitcích, a teď si představ, že chce na výlet, a ty jí řekneš, ať jde sama, že nemáš peníze. To našemu vztahu nepomůže. Od rána do večera budeš jíst fazole s rýží, protože jsou nejlevnější, což vztahu taky neprospěje. Co jsem si myslel? Že přiletím do Afriky na celou zimu a vystačí mi tisíc euro?

Měl bych jí o tom říct. Laura by měla vědět, že brzy skončím na mizině.

Ne! To se rozhodně nesmí dozvědět. Co si o mně pomyslí? Jistě, ona je dobrá duše a ze soucitu by žila ubohý život se mnou, ale jak dlouho? Navíc nechci, aby se kvůli mně omezovala. Nechci ji brzdit. Ne, neřeknu jí to. Budu se tvářit jako by nic a doufat, že ke mně peníze odněkud přitečou. Mezitím se pustím do psaní té knihy – no ovšem! náhle se rozzářil. Ta kniha! Můžu ji použít jako záminku, že nemám čas na zážitky. Výborně. Že mě to nenapadlo dřív. Pustím se do práce a bude.

Sousedství

Den se probudil. Švábi zalezli, štíři se schovali. Dům naplnilo světlo, jen koupelna, tvarem i atmosférou připomínající kobku, nerozlišovala mezi dnem a nocí a zvířata v ní žila vlastním režimem. Člověk si musel dávat pozor, kam šlape, kde se chytá, co nad ním visí, a pakliže tekla voda, tak prozkoumat hlavici sprchy, aby mu při ranním osvěžení nepřistál na těle pavouk nebo šváb.

Laura vstala první. „Kuchyň je vytopená,“ zvolala, aby to slyšel i Samuel. Ve vodě plavala bezvládná těla různého hmyzu.

Společně chystali snídani, nohama přitom ve vodě čvachtali. Potom usedli k venkovnímu stolu, obklopenému křovím s pavučinami. Kolem nich se pásly sousedovy slepice.

„Dobrou chuť.“

„Dobrou chuť.“

Jedli ovesné placky.

„Jaké jsou tvoje dojmy z téhle krajiny?“ zeptala se.

Vzhlédl od talíře, sklopil zrak, dlouhé „hm“, a konečně: „Smíšené.“

Koukla na něj. On na ni. „To je všechno?“ zvedla obočí a očima se smála.

Přemýšlel. „Mrzí mě, jak se tu chovají k zvířatům,“ řekl. „Nevím, co si mám myslet o dětech žebrajících dolary a čokoládu. No, a pak mě trápí i jiné věci.“

„Ach, co s těmi dětmi...? Ani já nevím. Je správné jim něco dát, nebo ne? V noci jsem uvažovala, jestli budou chtít hračky, co jsme jim dovezli. Udělá jim plyšový medvěd radost, když škemrají o peníze a sladkosti?“

„To je dobrá otázka.“

„Možná to dělají jen tady, kde jsou turisté.“

„Uvidíme.“

„Stálo by za to prozkoumat celý ostrov, nemyslíš?“

Chvilí mlčel, načež řekl: „Asi jo. Ale rád bych se primárně věnoval té knize o nás dvou.“

„Rozumím. Já se o tebe budu starat. Nicméně být celou dobu pouze tady mě děsí.“

„Jaké máš další dojmy?“ zeptal se spěšně.

„Ten dům mi nahání hrůzu,“ odpověděla.

„I mně, ale svůj účel splní.“

Když dojedli, řekla: „Štve mě, že v oceánu půlku dne není voda a tu druhou je plný řas. Ze všeho nejvíc jsem se těšila na potápění. Nevím, kde budu trénovat.“

„U nás v kuchyni.“

„Jasně,“ ušklíbla se.

„Tedy, dokud nepřijde instalatér, což má být dneska.“

„V kolik?“

„Za chvíli.“

„Skvěle, chci jít na průzkum okolí. Přidáš se?“

„Rád.“

„Porozhlédneme se, co kde mají, a koupíme jídlo. Věřím, že dál jsou i jiné obchody. Tady nám dávají turistické ceny.“

„To je další věc, která mě znervózňuje,“ pravil, „je to tu drahé, víš, a já nemám –“

„Jumbo jumbo!“ zadunělo od brány.

„A tady opět přichází náš milý bratranec Wazziri,“ řekla ironicky.

„A nese – stůl,“ Samuel vstal a šel mu naproti. Laura se ohlédla, oči přivřené. Její ženská intuice způsobila, že něco tušila, zatím však nevěděla co.

Procházeli po hlavním bulváru vesnice – děravé prašné cestě tvořené starými korály a pískem. Zároveň šlo o spojku pro klimatizované taxíky s turisty (kterých sem ovšem nezavítalo mnoho), pro hlučné motorky místních řidičů, chrastící bicykly v sedle s kýmkoliv od tří do devadesáti let, pro vyhublé kravky, hejna hus, mečící party koz či divoké psy a zamračené kočky. A samozřejmě pro chodce. Nejvíc bylo dětí – jednotlivců, dvojic i skupin.

Kolem cesty stály prosté domy bílé barvy, některé se střechou a dostavěné, jiné se střechou a nedostavěné, další bez střechy – a všechny obývané. O několik palem dál směrem k moři přibývalo bytelnějších stavení a u pláže se již skvěly pěkné vilky, hotýlky, apartmány a sem

tam restaurace. Na druhou stranu – směrem do vnitrozemí – pokračovala prostá obydlí, vždy s nějakou velkou a silnou hospodyní, před dírou (dveřmi) ležící a spící či sedící a bdící, pozorující, kukuřici drtící nebo prádlo v lavóru čistící. Kolem děcka běžící a na nebi slunce spalující. Taková byla tahle vesnice.

Laura a Samuel kráčeli po bulváru a zastavovali u obchůdků a z prken stlučených budek s pestrým výběrem ovoce, zeleniny a smaženého těsta všemožných tvarů. Domorodci prodávali místní zboží, ale i kousky z dovozu jako sladkosti či brambůrky, dobýjeli kredit, nebo (a to nejčastěji) prostě jen byli.

Dvojice zpomalila, protože ji zaujalo zralé mango. Prodavač pohled zaznamenal, probudil se z letargie a okamžitě zareagoval: „Jumbo jumbo, bananas, tomatoes, mango, good price – very cheap.“

„Jumbo,“ odpověděla Laura. „Kolik za jedno mango?“

„Velmi levné a dobré. Zralé a sladké,“ odpověděl prodavač.

„A kolik stojí?“

„Dobrá cena, je levné a sladké.“

„Skvěle, kolik tedy stojí jedno?“

„Je levné,“ prodavač vzal sáček a nabíral manga.

„Nechceme sáček.“

„Ach, bez plastu, dobře, žádný sáček. Kolik jich chcete?“

„Kolik stojí jedno?“

„Je levné.“

„A to je kolik?“

„Kolik máš?“

„Cože?“

„Kolik můžeš dát za jedno?“

„No, nevím.“ Lauru ty otázky zarazily.

„Je levné a sladké. Pouze čtyři tisíce šilinků.“

„Čtyři tisíce, to je kolik euro?“ obrátila se na Samuela.

„Asi euro a půl,“ odpověděl.

„Cože?“ Laura na prodavače. „To je hrozně moc.“

„To dobrá cena,“ hájil prodavač.

„Jdeme pryč,“ zavelela. „Jsou tu i jiné obchody.“

„Počkat, počkat,“ křikl prodavač, „tři tisíce, tři tisíce za mango.“

To je dobrá cena.“ Laura se otočila k Samuelovi, o něčem diskutovali. Prodavač jim nerozuměl. Mezitím k boudě přistoupil jiný domorodec, vzal si dvě manga, prodavači podal zmuchlanou tisícovku, prodavač mu vrátil nějakou minci a domorodec odešel.

Za chvíli Samuel k prodavačovi: „Kolik stojí tenhle trs banánů?“

„Málo, skoro nic,“ odpověděl prodavač.

„To je kolik?“

„Banány jsou levné,“ prodavač vzal sáček a balil trs banánů.

„Nechceme sáček.“

„Ach, jistě, žádný sáček.“

„Kolik tedy stojí?“

Prodavač si prohlížel banány, minutu váhal a pravil: „Jsou levné, jen pět tisíc šilinků.“

„Pět tisíc? To je nějak hodně,“ namítl Samuel.

„Jsou levné a dobré.“

„Kolik je za kilo rajčat?“ zeptala se Laura.

„Málo, maličko peněz,“ odpověděl prodavač.

„To je kolik?“

„Jsou levné.“ Prodavač vzal plastový sáček a plnil jej rajčaty.

„Nechceme sáček. Máme vlastní tašku.“

„Ach, jistě, vlastní tašku.“

„Kolik stojí kilo?“

„Rajčata jsou tak levná! Velmi velmi levná.“

„To je kolik?“

„Kolik máš?“

„Můžeš nám říct, jaká je cena, prosím?“

„Price very good. Velmi dobrá cena.“

Bílí propocení a ztrhaní cizinci ztráceli energii a trpělivost. Prodavač byl ve svém živlu.

„Kolik tedy stojí rajčata?“ zeptal se Samuel.

„Pro vás speciální cena.“

„A to je?“

„Málo, jen pět tisíc.“

„Za kilo?“

„Za kilo. Velmi dobrá cena.“

„A za banány? Za ten malý trs,“ ukázal Samuel.

Prodavač zaváhal, pak jim oznámil: „Banány za dobrou cenu,“ podal trs Samuelovi a s nimi plastový sáček.

„Nechceme sáček!“ Laura zvýšila hlas.

„Ach, jistě, žádný sáček.“

„Kolik tedy stojí ty banány?“ Samuel vytahoval peníze. Prodavačův pohled zmrzl na bankovkách. Probral se a zakoktal: „Velmi dobrá cena, jen šest tisíc šilinků.“

„Předtím jsi říkal pět tisíc.“

„Ach, ano, tak pět tisíc.“

„Stejně je to hodně.“

„A kolik máš?“

Cestovatelé ztratili trpělivost.

Později objevili další obchody s rozličnými cenami, které ve většině případů byly jaksi ohebné. Samuel prosadil levné fazole a rýži. Laura přidala spoustu ovoce a zeleniny. Zpátky v domě, když v pokoji upravovala fotky, on vážil ingredience a spočítal si, že kdyby každý den jedl jen fazole, rýži a trochu zeleniny, tak by přežil dva až tři měsíce. Laura měla vlastní finance, vše dělili na půl a vařili společně. „Problém tedy nastane, až se jí luštěniny omrzí,“ uvažoval nahlas, „což bude pravděpodobně zítra nebo pozítří... Měl bych se pustit do té knihy.“

Laura přišla do kuchyně. „Chtěl bys před večerí do oceánu?“

„Proč ne.“

„Jestli tam nějaký bude.“

„Pojďme to zjistit,“ řekl.

Foukalo silně a nepřetržitě. Příliv dorážel k pláži, kde se vždy k večeru shromáždilo plno zajímavých postav a bytostí. Tak především tu byly děti. Některé si hrály a u toho se smály. Další se přifařily k turistům, ať už ze zvědavosti, nebo pro dolar. Dospívající chlapci zabrali část pláže, z větviček udělali branky a hráli fotbal. Takových hřišť bylo často vedle sebe několik. Tam, kde hráli svalnatí muži s nějakým tím dresem či kopačkami, stříkal pot na všechny strany a vznášel se nad nimi téměř viditelný odér. Dívky se procházely tam a zpět, nebo hrály vybíjenou, nebo na pláži vůbec nebyly. Některé spolu se staršími ženami seděly na zemi a polévkovou lžící hrabaly v písku a cosi hledaly.

Starší muži večer odpočívali, ti s pupkem odpočívali již od rána, zatímco ti bez pupku rybařili a starali se o své plachetničky, vysekané z kmene mangovníku. Nejvíc lidí sbíralo řasy; nikoliv ty smradlavé a všudypřítomné, nechtěné, nýbrž speciální druh, co rostl na provázcích v „políčkách“ pod hladinou. Svítivě zelené řasy pak vysušili před domem a obchodník jim za kilo zaplatil jeden dolar.

Na pláži od rána do večera kralovali výrazní panáčci – Masajové. Při každé procházce nebo jen krátkém osvěžení v moři měl člověk jistotu, že minimálně na dva narazí (často chodili po dvojicích).

„Jumbo jumbo,“ začínali konverzaci. „Chcete vidět můj obchod?“ Z rukávu vytáhli několik výrobků. Turista si nakoupil, ťukli si pěstičkou a stali se přáteli, respektive obchodními partnery. Turista měl o suvenýry a o společnost na pláži postaráno a Masaj získal pravidelného kupce. Pokud turista odmítl, Masaj se (sám se sebou) dohodl, že se potkají zase zítra a on představí svůj „shop“. Masajové také rádi dělali společníky bílým turistkám všech věkových kategorií. Nosili sluneční brýle, digitální hodinky a používali „chytré“ telefony. Když o pár měsíců později ve vnitrozemí Tanzanie Laura a Samuel narazili na příslušníky kmene Masajů, zjistili, že zanzibarští „Masajové“ buďto velmi „zplážovatěli“, nebo Masaji nikdy nebyli.

Dvojice při chůzi odmítla pár prodejců. Zaslechli „hakuna matata“ a „jumbo“, prosmýkli se mezi funíci fotbalisty, svlékli se do plavek a už sprintovali do vln.

Ve vodě ožili. Skákali, smáli se a objímali se. „Jsem tak šťastná,“ zvolala Laura.

Připlával blíž a políbil ji. „Jsem šťastný, že jsi šťastná.“

Zavřela oči a položila se na hladinu. „Ach, miluju oceán,“ pravila.

Po chvíli Samuel řekl: „Zítra začnu psát tu knihu. A došlo mi, že budu potřebovat i tvoje vzpomínky, víš, aby to bylo autentické.“

„Ráda ti pomůžu,“ postavila se, vlnky jí narážely do zad.

„Opravdu?“

„Samozřejmě.“

„Ale když ti bude nepříjemné vracet se do minulosti, tak mi řekneš, jo?“

„Neboj se. Společně všechno zvládneme.“

Vylézali z vody. U jejich věcí stál místní stařec. Když se blížili, volal na ně: „Tohle není dobré,“ a ukazoval na jejich tašku a ručníky. „Děti. Vezmou. Nenechávat takhle věci. Být opatrní. Děti. Vezmou,“ zamračil se a odešel.

„Děkujeme,“ volal za starcem Samuel.

„To je hodný pán,“ řekla Laura.

„Ano.“

„Ale ty děti...“

„Ty děti...“

„Komu rozdáme hračky?“ posmutněla.

„Někdo se najde.“

„Přijela jsem na tohle místo také pomáhat, ale tady o pomoc nikdo nestojí. Chtějí jen dolary a čokoládu.“

Těžký život

Samuel každý den psal, od rána do večera se zavíral v pokoji a vycházel jen k jídlu a na společné večerní koupání. Naplno se ponořil do práce na knize; upnul se na své poslání a soustředil do něj veškerou energii, myšlenky i emoce. Dřel do úmoru a psaní teď stavěl na první místo.

Hned v úvodu zjistil, že má před sebou velkou výzvu. Často se trápil, když se vracel do své i Lauřiny minulosti a když vytahovali vzpomínky, na které by raději zapomněli. „Potřebuji detaily,“ připomínal. „Musí to být pravdivé, jinak tomu čtenář neuvěří.“ Snažil se dodržet přesný sled událostí a ve všem zůstat objektivní. Někdy vycházel jako vítěz, jindy jako poražený, s hlavou bolavou z neustálého myšlení nad prací. Žil tím příběhem, i když zrovna nepsal.

Laura se o něj starala, přesně jak slíbila. Pravidelně vařila a sem tam v kuchyni vykouzila úchvatné pokrmy jako třeba mangové knedlíky nebo jablkový koláč „pečený“ v hrnci. Samuel žasl a vždy s plnou pusou prohlásil: „Miluji tě.“

Měla radost, že se o něj může starat. Pomalu, ale jistě jí však monotónní prostředí a rutina začínaly vadit.

Desátý den po snídani se Samuel tradičně zavřel v pokoji a pracoval. Laura ho chtěla překvapit novým pokrmem. Vyrázila shánět rybu.

Slunce už pořádně pálilo a většina domorodců se uchýlila do stínu – generace zkušeností. Laura obešla několik obchůdků a budek, ale bez úspěchu. „Nevěřím, že tu nikde nemají ryby,“ bručela, „vždyť jsme u oceánu, přímo u zdroje.“

Šla dál, ptala se místních, oni kroutili hlavou a posílali ji jinam. Dvakrát narazila na rybáře, oba shodně odpověděli: „There are no fish. Ale máme chobotnici, chceš?“

„Ne, děkuju. Jak je možné, že tu nejsou ryby?“

Rybář se zamyslel, jeho zvrásněný, tmavý, větrem ošlehaný obličej se ani nepohnul. „Nevíme. Ryby zmizely.“

Po dvou hodinách chůze a o čtyři kilometry severněji se seznámila s Kasimem, domorodcem ve věku šedesát jedna let, otcem šesti dětí. „Šest. Šest. Šest,“ opakoval s hrdostí. „Nejmladšímu je rok.“

„Vážně?“ podivila se Laura.

„Ano. Tady velmi silní muži,“ začal pěsti. „Můj otec měl čtrnáct dětí, it's Africa,“ rozchechtal se. „Takže ty chceš rybu?“

Přikývla.

Kasim vzal telefon a někomu zavolal, načež popadl staré kolo a odjel. Laura si během čekání hrála s Kasimovými dětmi na stinné terásce prostorného domu a od domorodcovy ženy se učila svahilská slova.

Dobře se bavily.

Otec šesti dětí se vrátil spolu s jiným mužem, který prodával ryby. Laura jednu vybrala, Kasim ji vykuchal a vnitřnosti, hlavu a ocas si nechal na polévku.

Fajn chlapík, napadlo ji, když se vracela z druhého konce vesnice. Možná právě jeho děti by ocenily nějakou hračku.

Bylo po poledni, slunce ji ubíjelo. Voda jí došla, ryba dávno ztep-lala a z tašky kapal roztátý led smíchaný s krví. Nikde kus stínu, a tak šla a šla, téměř se plazila, až konečně dorazila domů. V kuchyni bylo podezřelé ticho, lednice nehučela.

„Sami?“ zasípala.

Neozýval se.

„Samii? Pomož mi, prosím,“ zvolala zoufale.

Z pokoje vyběhl Samuel, celý zpocený, na sobě měl jen trenýrky. „Jsi v pořádku? Kdes byla? A co je tohle?“

„Sháněla jsem pro nás rybu,“ dostala ze sebe, a potom se skácela na podlahu. „Je mi strašný horko. Potřebuji sprchu – a vodu – a lásku.“

„Voda bohužel neteče,“ oznámil jí, „ani proud nefunguje. Rád tě zavalím láskou, ale nejdřív se napij.“ Nalil vodu z barelu do sklenice. „Vezmu tě k oceánu, chceš? Je sice odliv, ale nějakou kaluž najdeme.“ Objal ji a pomohl jí vstát. „Tak jdeme, jo? Až se vrátíme, voda už třeba poteče.“ Při odchodu se podíval na sáček s rybou a napadlo ho: Ta musela být drahá. Možná by stačily ty fazole s rýží.

Na bílé planině oceánského dna našli malou prohlubeň s teplou slanou vodou, kam si oba lehli a opláchli zpocená těla. Vrátili se a voda stále netekla, ani elektrický proud nešel.

Laura už to nevydržela a vybuchla: „Jak tady máme pracovat, milovat se, budovat vztah a žít, když tu vůbec nic nefunguje? Jak si tady mám připadat sexy, když se ani nemůžu pořádně umýt?! Ale to je vlastně jedno, stejně už o mě nemáš zájem. Furt jenom píšeš a píšeš.“

Ve dveřích se objevil bratranec Wazziri a pozdravil: „Jumbo jumbo, jak se máte? Všechno dobrý?“

Laura mlčela, Samuel ji pozoroval a přemýšlel, načež se obrátil k bratranci a odpověděl mu, že neteče voda. „Zase.“

„Ach, jistě, v celé vesnici neteče,“ rozchechtal se. „Někde prokopli trubku. Zítra by to měli spravit.“

„Zítra?“ Laura vytřeštila oči.

„Jo jo, nejdřív někdo musí najít, kde tu trubku někdo jiný prokopnul.“

„To nedává žádný smysl, ale budiž,“ odpověděl Samuel. „A elektrikář přijde?“

„On tu ještě nebyl?“

„Ne.“

Wazziri vzal telefon, spustil svahilsky, pak dvojici oznámil: „Hakuna matata, všechno je dobrý,“ a odešel.

A tak čekali.

A čekali.

Při porcování ryby Laura vyprávěla, jak těžké bylo ji sehnat.

„Moc si vážím tvého úsilí,“ řekl Samuel a cítil se hloupě za svou myšlenku o zbytečnosti ryby. „Je podivné, že doma, daleko od oceánu, jsou tuny a tuny mořských ryb, často je i vyhazují, a tady ti rybář poví, že ryby nejsou.“

„Nebo když v celé vesnici neteče voda, my ani neumyjeme nádobí, nespláchneme záchod, a pár metrů vedle našeho domu stojí hotel s napuštěným bazénem, u nějž se válí zrudnutí a vyžraní turisté,“ řekla.

„Tolik paradoxů.“

„Možná nad vším moc přemýšlíme.“

„Asi jo. Ale přitom si uvědomujeme vzácnost základních potřeb. Voda, jídlo, elektřina, pro nás taková samozřejmost, a najednou – je pryč.“

V kuchyni nastalo šero.

„Ten elektrikář už dneska nepřijde, že ne?“

„Myslím, že nepřijde,“ odpověděl Samuel.

„Takže nám v noci nepůjde větrák.“

„Ne, nepůjde.“

„Bože! A co ta ryba? Vždyť ani lednice nefunguje.“

Samuel se zamračil. „Kousek si dáme teď, zbytek snad vydrží.“

„Je to těžký život, nebudu ti lhát,“ svěřila se mu, „celý den strávíš obstaráváním základních potřeb. Na nějakou práci, poslání nebo milostný vztah ti už energie nezbyde. Alespoň ty se věnuješ svému poslání. Jenže mě už to přestává bavit – tenhle dům, tohle místo, žádné moře, věčně vybité přístroje. I já chci dělat, co mě baví, ale tady to nejde.“

Bál se zeptat, ale přece z něj vyšlo: „Co tedy navrhuješ?“

Laura se na něj zadívala. Nejvíc by ocenila, kdyby se jí na nic neptal a prostě řekl, že déle v tom hrozném domě nebudou, že se zítra stěhují. Nesnášela, když nechával rozhodnutí na ní. A on si zas myslel, jak šlechtným mužem je, když respektuje její názor, a dokonce se přizpůsobí tomu, co Laura řekne.

„Nevím,“ odpověděla, „ale potřebuji změnu.“

Změnu, pomyslel si Samuel, a prý že já u ničeho nevydržím.

„Taky bych si moc přála zajít do indické restaurace ve Stone Townu,“ dodala.

Nic na to neřekl.

Nazítří se ukázal opravář, odpoledne elektřina již fungovala. Po pár dnech Laura i Samuel zapnuli notebooky a procházeli e-maily. Jí přišlo mnoho zpráv od lidí, kteří ji obdivovali, nějaké nabídky spolupráce a e-mail od dobrovolnické organizace na Kostarice. Samuel obdržel povědomou zprávu v islandském jazyce s „pdf“ přílohou, kterou otevřel a s pomocí překladače přeložil její obsah. Bylo to upozornění od tamějšího úřadu, že má posledních čtyřicet dnů na zaplacení daně z příjmu a doplatku na sociálním a zdravotním pojištění za předchozí rok, kdy na Islandu pracoval jako živnostník. Dohromady měl zaplatit osm a půl tisíce euro.

Hakuna shida

Vyšel z pokoje jako omámený.

„Děje se něco?“ Laura si hnedka všimla.

Neodpověděl. Vypotácel se ven a zamířil na pláž. „To je v prdeli, to je v prdeli,“ mumlal. „Co budu dělat, sakra, co budu dělat?“

Otočil se, jestli Laura nejde za ním. Nespatřil ji.

Několik dětí ho oslovilo: „Give me my dollar.“

Mlčel.

„Dej mi můj dolar,“ zopakoval špunt.

Samuel se zastavil, těžce dýchal. Podíval se na děti a svým rodným jazykem spustil: „Běžte už do prdele. Sám potřebuju deset tisíc dolarů. Vybrali jste si špatnýho turistu. Jsem chudák. A teď zmizte!“ I když mu děti nerozuměly ani slovo, jeho projev je vyděsil natolik, že se rozprchly do všech stran.

Pokračoval v rychlé chůzi po pláži. Přidal se k němu neznámý domorodec.

„Jumbo jumbo,“ pozdravil domorodec.

„Jumbo!“ odsekl Samuel.

„Chceš na šnorchlování? Dobrá cena. Zítra vyplouváme.“

„Ne.“

„Tak plachtění?“

„Ne.“

„Podpoř mě.“

„Trhni si.“

Prodejce poslední větu neslyšel. Včas vycítil, že tady obchod nedělá, zastavil se a šel za jiným turistou.

Blížila se dvojice Masajů, už z dálky volali: „Hej, brácho, chceš vidět můj obchod?“

Samuel je ignoroval.

„Hej, tak co? Chceš nějakou travu?“

Mlčky kráčet dál, zrychlil. Najednou zahlédl podivnou scénu, asi sto metrů po pláži. Měl zvláštní tušení. Přibližoval se a vše viděl zřetelněji. Tušení sílilo a později se potvrdilo. Postarší muž, nejspíš otec, seděl na písku, nohy rozkročené, hovořil k synovi, usmíval se, a do toho monotónním pohybem dřevěnou palicí mlátil to, co ještě ráno býval inteligentní a krásný tvor – chobotnice.

„Posranej Zanzibar,“ utrousil Samuel, otočil se a šel zpátky, a přitom v duchu promlouval sám k sobě: Je to tady, vracíš se do Evropy. Teď hezky přijdeš za Laurou a povíš jí, že jsi to podělal. Pitomče, jak jsi mohl zapomenout?

Věděl moc dobře, jak se to stalo. Když se po úspěšném roce na Islandu, kde si vydělal hodně peněz, vrátil domů, veškeré povinnosti spojené s živností nechal na studeném ostrově, naplno se ponořil do psaní a žil život umělce. Potom odletěl do Thajska a potkal Lauru. Zamíloval se a Island nadobro pustil z hlavy. Den předtím, než se vydali do sumaterské džungle, rychle projížděl e-maily. Několik zpráv bylo právě z Islandu. Otevřel je, tomu textu nerozuměl, a pak už spěchali, aby stihli letadlo. Následující měsíce byli téměř bez internetového připojení. Jakmile se vrátili do civilizace, zaregistroval nové e-maily, vždy k nim dal hvězdičku, že se na ně má podívat, ale nikdy to neu dělal. Až doteď.

Tady to zabal a najdi si normální práci, řekl si v duchu.

A co Laura? odpověděl druhý hlas.

S ní se rozluč, ta se do Evropy nevrátí.

Nechci ji opustit. Miluju ji.

Na to jsi měl myslet, než jsi všechny peníze utratil během poslední cesty po Asii a vyhazovals za zážitky, abys ji okouzlit.

To není pravda. Žil jsem naplno, ty peníze jsem investoval do sebe, do života, do nás, a teď o tom píšu knihu.

Zarazil se. Kniha. Vždyť na ní každý den pracuju. Psaní je těžké, ale když se do toho ještě víc ponořím, mohli bychom ten příběh vydat a něco si vydělat.

Jestli chceš psát pro peníze, tak skončíš špatně.

Nechci, samozřejmě že ne. Chci dokončit, co jsem začal, a má-li to přinést peníze, tak je to přinese. Jestli ne, tak se alespoň procvičím v psaní.

A Laura?

Co?

Už takhle se věnuješ především psaní, a najednou vyhrožuješ, že budeš psát ještě víc. To se jí nebude líbit.

Budu psát především pro ni, pro nás, abychom konečně nemuseli koukat na peníze.

Vzhlédl a zjistil, že stojí před jejich domem. Za jeho zády se zjevil Wazziri.

„Jumbo jumbo. Všechno dobrý?“

„Jumbo,“ odpověděl Samuel.

Ze dveří vyšla Laura a povídá: „Zase neteče voda, už toho mám dost!“ a zalezla zpátky.

Muži se na sebe podívali.

„Shida, shida, to problém,“ pravil Wazziri. „V celý vesnici neteče. It's Africa,“ chechtal se. Pak zvažněl, když viděl, že se Evropan nemsěje. Vzal telefon a někomu zavolal. „Mám řešení. Ženy ze sousedství vezmou kyblík a vodu ze studny. My pak vylezeme nahoru k nádrži a nalejeme vodu dovnitř.“

„Cože?“

„Hakuna shida, žádný problém.“

Zanedlouho se ze tmy vynořily velké silné ženy v pestrobarevných hábitech. Každá na hlavě nesla kýbl či lavór plný vody. Wazziri přitáhl jakýsi africký žebřík, svázaný různými provazy, nahánějící strach a vzbuzující nedůvěru. Žebřík opřel o temný keř plný pavučin a už šplhal k nádrži do výšky pěti metrů. Samuelovým úkolem bylo vylézt do poloviny žebříku, stát na klacíku přivázaném slabým lankem ke zbytku žebříku, v houští mezi pavouky, ve tmě, přebírat kýble plné vody od žen a podávat je Wazzirimu. Bratranec kýbl přelil do hlavní nádrže a Samuel zase prázdný podal dolů Afričankám.

Ženy se s kýbly otočily třikrát. Jakmile procesí skončilo, mohli zase na chvíli používat vodu.

Laura neváhala ani vteřinu a hupsla do sprchy. Samuel vystoupal na terasu, odkud vždycky před spaním pozoroval hvězdy. I Hemingway byl na začátku chudý, připomněl si. Prostě odved' svou práci, jak nejlíp umíš, a měj důvěru. Nakonec bude dobře. Bude? Je dobře.

Uvědom si, co máš. Lauru, rodinu, přátele, znáš své poslání, věnuješ se mu, píšeš. A tak je to dobře. Soustřeď se na přítomnost. Jsi zdravý, silný a schopný. Jsi strůjcem svého osudu, na to nikdy nezapomeň. Nadále miluj život, miluj Lauru, miluj výzvy a hledej řešení. Hlavně se neposer, protože na všechny problémy existuje řešení, jako třeba dneska – s vodou a s těma černoškama, co nosily kýble na hlavě.

Žena zkouší muže

Laury nátura byla divoká, vášnivá a nespoutaná jako oceán, který milovala, a stejně jako oceánské vlny, i její nálada chvíli stoupala, a pak klesala. Celý život se však učila potlačovat své emoce, protože od mužů slýchávala, ať se uklidní, ať vychladne, nebo ať se nevzteká. Poslední dobou v sobě silněji než kdy dříve pociťovala veliký zmatek. Připomínala si, že by měla být klidnou a vyrovnanou ženou. Jenže tímto myšlením potlačovala svou přirozenost.

Potřebovala k sobě někoho, kdo před její skutečnou silou neuteče, nýbrž ji přijme jako dar; a ona se konečně uvolní a naplno projeví. O tom však zatím neměla ponětí.

Samuel v sobě měl potenciál unést ryzí povahu ženy a dávat jí lásku, ale ani on o něm zatím nic netušil.

Říkali si „Miluji tě“, ale skutečnou lásku měli teprve poznat. Svá srdce ještě naplno neotevřeli. Oba dosud žili ve vlastních světech, jako by každý měl svůj ostrov.

Vyhledávali dobrodružství především „venku“. A Lauru ty vnější zážitky jistým způsobem duševně živily. Když o ně teď přišla, cítila se prázdná.

Na Zanzibaru strávili téměř měsíc. V době, kdy Samuel psal, chodívala po okolí, fotila domorodce, natáčela videa a hledala děti, kterým by věnovala hračky; žádné takové ovšem nepotkala. Děti vždy přiběhly a bez pozdravu žádaly dolar nebo čokoládu. Mrzelo ji to. Pak se procházela po pláži a smutně hleděla na oceán, ve kterém se nedalo potápět. Přicházely jí myšlenky, jestli tady má vůbec být; jestli by nebylo lepší odletět do Indonésie, na místo, které si zamilovala, než se dali se Samuelem dohromady. Někdy se přistihla, jak právě na něj svaluje vinu, že není tam, kde má být; že není šťastná. Chvilí nato se zas těšila, až se vrátí domů a obejmě svého milého, připraví mu dobré jídlo a večer budou spolu. A než se tak stalo, hlavou jí stihla proletět nejistota ohledně jejich vztahu. Dá se Samuelovi věřit? Skutečně mě

miluje? Nepřijde mi... Vždyť jenom píše. Už se mě pomalu ani nezeptá, jak se mám. Dřív mi věnoval více pozornosti. Možná už se mu nelíbím. Kdy jsme se naposledy milovali? Ani si nepamatuji. Za to může ten pitomej dům! Kdy si Samuel konečně všimne, že tam trpím a že náš vztah trpí? Kdy už řekne, ať se sbalíme a odjedeme jinam? Někdy mi přijde naprosto hluchý, slepý a němý.

Při těchto myšlenkách vkračela do vln, bylo pozdě odpoledne, zatažený den a větrno. Položila se na hladinu, jak to ráda dělávala, a pokusila se „vypnout“. A tu ji napadlo: Co když je se mnou jen kvůli té knize? Já mu ji pomůžu vydat a zpropagovat, on se proslaví a opustí mě. Nejednou mě lidé v minulosti využili. On je možná další z nich. Můžu mu věřit? Dá se skutečně věřit jeho lásce? Ví vůbec, co chce? Neřekla bych. Jednou poví to, jindy ono. Má v sobě zmatek, o tom není pochyb. Nevím, jestli chci s takovým člověkem tvořit knihu. Jenže on už se do toho ponořil. Píše jako pomatený. Možná by stálo za to prověřit, jaké jsou jeho priority. Byl by se mnou, i kdyby ta kniha nevznikla? Miloval by mě i přesto, že se díky mně neproslaví? Nezbývá než to zjistit.

Náhle si všimla známé postavy. Samuel na ni mával z dálky. Sundal si triko a vběhl do vln. Za chvíli vyplaval přímo před ní a chtěl ji políbit, ale ona se odtáhla.

„Děje se něco?“ podivil se.

„Ne. Nic. Jak šlo psaní?“

„Skvěle, výborně.“

„Kdy si to můžu přečíst?“ zeptala se.

„Ještě to potrvá.“

„Co když se mi to nebude líbit?“

Zamračil se, pár sekund mlčel, pak pokrčil rameny a řekl: „Tak to nevydáme.“

„Ale prosím tě,“ řekla pohrdavě.

„Co?“ Samuel zvažněl.

„Věnovals tomu už dost času.“

„Ano. A všechen stál za to. Brousil jsem pero, jak se říká, a co na tom, jestli kniha vyjde nebo ne.“

„Mluvíš, jako by ti to bylo jedno.“

„Je to krásný příběh a mohl by inspirovat, ale týká se i tebe, a já pochopím, když nebudeš souhlasit s vydáním.“

„Je to tak osobní,“ vzdychla. „Nevím, jestli chci, aby si o mně neznámí lidé četli – o mém myšlení, o mých problémech, o našem vztahu.“

„Chápu.“

„Fakt chápeš?“ zvedla obočí, pochybovačně Samuela pozorovala.

Přikývl. „Nemusíme to vydávat. Můžu toho nechat a psát něco jiného, co na tom záleží.“

„Nevěřím, že ti to je jedno.“

„Je mi to jedno.“

„Fakt?“

„Jo,“ zatvářil se poněkud rozladěně.

„Takže se necháš tak snadno zviklat mým názorem?“

„O čem to mluvíš?“ zamračil se.

„To je jedno,“ odsekla a plavala ke břehu.

Samuel zůstal stát ve vlnách, dočista zmatený, oslabený Lauřiným prudkým výpadem, její zkouškou, jestli se mu dá věřit, jestli bere to, co dělá, skutečně vážně. Protože jestli ne, jak může brát vážně jejich vztah, lásku k ní a vlastně celý život?

Zkouškou neprošel. Dokonce chvíli přemítal, jestli by nebylo lepší najít si k sobě méně složitou ženu. Nic se ten večer nenaučil. Na truc se pak zavřel v pokoji a psal do čtyř do rána.

Překvapení

Následující den se spolu nebavili. Ona čekala, kdy za ní přijde a prolomí hradbu mlčení. On dělal to samé.

V noci opět psal, někdy kolem druhé ranní už nemohl pokračovat. Laura mu neustále vcházela do mysli.

Zítřka máme výročí, připomněl si v duchu. Chci to vůbec slavit? K čemu to je dobré?

Jak by asi vypadal můj život, kdybychom spolu nebyli? Byl bych na Zanzibaru? Co bych asi psal? Možná by všechno bylo jednodušší. Rozhodl jsem se správně, když jsem za ní tehdy odletěl? Kde bych teď byl, kdyby... Sakra, k čertu s tímhle „kdyby“ a „možná“... Jsem přece tady.

Pousmál se.

Jsem tady, s dívkou, kterou miluji. Někdy je to s ní těžké, ale převažují krásné chvíle. Soustřed' se raději na to dobré; na vše, co vás spojuje, a na zážitky, které už máte za sebou. Jaká žena by zvládla to, co přežila ona? V jakých podmínkách jste spolu byli – a jste...

Zavřel oči, nadechl se.

Seber se a buď chlap, přikázal si. Běž za ní, obejmi ji a pomiluj.

Zítřka – vlastně už dneska – máme výročí, no dobře. Připravím pro ni překvapení, na které nezapomene.

Co by ji nejvíc potěšilo?

Aha, už vím.

Samuel se šibalsky usmál. Zavřel sešity, odešel z pokoje a lehl si vedle Laury. Koukal do stropu a spřádal plány.

Ráno se vzbudila a shledala, že Samuel v posteli není. Zase celou noc psal, pomyslela si. Určitě zapomněl na výročí a celý den nevyleze z pokoje.

Vstala a prošla domem, zklamaná, že nic nenachystal. Oblékla si plavky a šla se vykoupat do oceánu.

Když se vrátila, ve dveřích stál Samuel. „Kde jsi? Všude tě hledám. Pojď ke stolu,“ pobídl ji a očima se na ni usmál.

Měřila si ho podezíravým pohledem, trochu zaražená jej pak následovala.

Jakmile usedla, začal servírovat pokrmy. Přinesl nakrájené mango, míchaná vajíčka s chlebem z jediné slušné pekárny široko daleko, zeleninu osmahnutou na pánvi a na závěr koláče, co také sehnal v pekárně.

Jedli mlčky. Všiml si, že se Laura spokojeně usmívá.

Jakmile vše sklídil, vrátil se a řekl: „Teď běž do pokoje a sbal si plavky, ploutve, masku, šnorchl a věci na celý víkend. Já mezitím umyju nádobí.“

Zajásala. „To fakt?“

„Ano. Dnes je výjimečný den.“

Vrhla se na něj a zasypala ho polibky.

„Tak už běž,“ řekl jí.

„Miluju tě,“ řekla.

„A já tebe.“

Na hlavní silnici stopli rozhrkanou dodávku dala-dala. Nastoupili do úzkého dlouhého prostoru. Většinu sedaček okupovali všelijací pasažéři: ženy s velkými zadky a s kojenci na zádech, muži staří i mladí, děti špinavé i čisté. Část prostoru v uličce zabíraly krabice s živými kuřaty, pytle mouky a trsy banánů. Dírami ve střeše prosvítalo světlo. Díry byly také v podlaze.

Pasažéři se kymáceli ze strany na stranu, zpocení a odevzdání, a mezi nimi zářila spokojená Laura a klidný, soustředěný Samuel.

Dodávka stavěla každých dvacet metrů, jednou u stromu, jindy na místě bez stromu, pak u křoví nebo u hromádky kamení. V okolí se nenacházel jediný dům, ale vždycky někdo vystoupil a nastoupil.

Za půl hodiny dodávka prořídla o několik pasažérů. Laura a Samuel si sedli na zadní sedačku, odkud pozorovali ubíhající silnici dírou ve dveřích.

„Konečně dobrodružství,“ prohlásila Laura nadšeně.

Na konci vesnice Unguja Ukuu opustili dala-dala, a hned si je odchytl mladý muž ve starém opraném dresu. Jmenoval se Ahmed, byl dalším bratrancem Abdula a zároveň místním průvodcem.

„Cos to na mě nachystal?“ ptala se Laura, oči plné vzrušení.

„Zážitek,“ odpověděl Samuel.